

стратегію дослівного перекладу, який не порушує правил передачі тексту на мову оригіналу.

Наведемо ще один приклад застосування дослівного перекладу у рекламному слогані фінансового фонду ETF: “*Successful investments*” – «Вдалі інвестиції». Тут переклад є доцільним, оскільки не спотворено зміст рекламного слогану та при перекладі на українську мову збережено усі мовні норми. [3, с.48]

Рекламний слоган є важливим елементом в усіх сучасних сферах життя. Він виконує важливу роль та впливає на реципієнтів рекламованої продукції, а також спрямований на привернення суспільної уваги. Також слоган виконує інформативно-переконливу функцію. Він містить певну обіцянку чи винагороду, що сприяє продажам. В слогані важливо чітко виразити позицію щодо товару простими словами ніж завуалювати рекламний текст. Слоган варто використовувати скрізь: на візитних картках, друкованих оголошеннях, особистих брошурах чи вивісках. [5]

Рекламний слоган надає інформацію про імідж рекламованого продукту. Таким чином, щоб не втратити зміст між двома культурами слід відображати рекламні слогани відповідно до мовної та культурної картини світу.

ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ МОВЛЕННЄВИХ АКТІВ У ТВОРІ М. КОЦЮБИНСЬКОГО «ФАТА МОРГАНА»

Марина СТЕПАНЮК

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Мовленнєвий акт — вид дії, то при його аналізі використовуються по суті ті ж категорії, які необхідні для характеристики і оцінки будь-якої дії: суб'єкт, мета, спосіб, інструмент, засіб, результат, умови. Залежно від обставин або від умов, в яких здійснюється мовленнєвий акт, він може або досягти поставленої мети і тим самим виявитися успішним, або не досягти її. У найбільш загальному вигляді означені мовні акти зводяться до двох основних (N – СУБ'ЄКТ, ВИКОНАВЕЦЬ МАГІЧНОГО МОВНОГО АКТУ) → НЕГАТИВНА СИТУАЦІЯ (ЯВИЩЕ) –

НЕБАЖАНИЙ СТАН РЕЧЕЙ (Якщо хочеш досягти X, зроби Y) – ПРОКЛЯТТЯ ПОЗИТИВНА СИТУАЦІЯ (ЯВИЩЕ) – БАЖАНИЙ СТАН РЕЧЕЙ (Якщо не хочеш досягти X, не роби Y) – ЗАСТЕРЕЖЕННЯ, ЗАБОРОНА [1, 161–184]

Численні діалектні кліше – прокляття вживаються в різних ситуаціях нанесення шкоди людині, її здоров'ю. Як і інші прокльони, вони становлять перформативи, позаяк прирівнюються до дій, спрямованих на віддалення небезпеки або захисту від неї.

Емотивно – експресивні вигуківі образні вислови, або лайливі реакції – вигуки для вираження незадоволення, роздратування, обурення тощо. В складі цих конструкцій чарто функціонують різні міфологічні істоти, міфологеми, деякі назви хвороб, що вживаються як лайка (чорт, злий дух, пекло – *hell with you*)

– Вірите, Хомо... – Ну, ну... не маєш? *Чорт із тобою... теж "фабрикант"! Я йду...* [1, 32].

“Do you trust me, Khoma?” “Yeah, yeah, your pocket’s empty. *The hell with you – industrialist! I’ll be seeing you.*” [3, 43].

Чорт – персонаж слов'янської міфології, злий дух або персоніфікація узагальненої нечистої сили. У словнику «Фразеологічний словник української мови» цей вираз подається таким чином: «Чорт з ним (з ними, з тобою і т. ін.); чорт – уживається для передачі зневажливого ставлення до кого –, чого – небудь.

Формули, що виконують власне магічну функцію (відворотні формули й клятви):

ТЬху, тьху, тьху! Тричі тьху на твою землю! Хай вона тобі западеться! [1, 17].

“*Damn, damn, damn. Damn your earth. I hope it disappears*” [3, 17].

Як бачимо в ньому представлено кілька емотивних фразеологізмів, по – перше, звичних магічно – заклиналих формул, близьких до магічних заклинань типу *ТЬху, тьху, тьху!* (які перекладаються англійською шляхом компенсації семантики і звертанням до образу чорта – *Damn, damn, damn*). Конструкції зі значенням побажання з часткою *хай* і займенником *тобі* і метафоричним дієсловом *западеться* зі значенням провалля, низу, якому у перекладній версії відповідає ідея зникнення.

Англійське лайливе «*damn*» подається у онлайн – словнику «Merriam Webster» як: «informal + impolite; – used to show that one is angry or annoyed – *Damn it!*» [4].

Акти – посили, або відсили, близькі до лайки з побажанням знищення, зникнення пропасти, якому при перекладі відповідає інший образний аналог – відсилання до чорта, біса або пекла: Але Хома знов сердився. – *Пропади ти пропадом!* Одному все, другому нічого. Хіба я не бачив, як стара пані... [1, 23]

But Khoma was getting worked up again. “*Go to hell! One fellow gets everything, another nothing. Didn't I see how the old landlady –*” [3, 25]. «Фразеологічний словник української мови» дане побажання подає з таким значенням: «Пропадати пропадом – терпіти страшні нестатки; жити в злиднях; бідувати.

Згорнуті еліптичні прокльони, з синтаксичною структурою модальної конструкції, представленими тільки модальною часткою *бодай* або *нехай* відтворюються при перекладі англійською за допомогою подібних за лексичним складом конструкцій:

Ху!.. Бодай вас, Хомо, як налякали... Дай, боже... визнаєте, тепер такий похливий, що й тіні своєї боюся [1, 31].

"Damn you, Khoma, you really startled me. Hello. You know I'm so meek I'm afraid of my own shadow now." [3, 41].

Модальна частка «бодай» є невід'ємною частиною величезної кількості згорнутих прокльонів представлених у «Фразеологічному словнику української мови»: **бода́й побіла лиха́ [та нещасліва] (на́гла) година** кого, що, лайл.; **бода́й (хай би і т.ін.) грець спали́в у ді́жі** кого, що, лайл., перев. жарт. Усі перелічені у прикладі побажання уживаються для вираження незадоволення ким – , чим – небудь, бажання позбутися когось, чогось.

Негативні акти – прокльони або представлені в мові оригіналу метафоричним компонентом смерті, деструкції, скручування, скривлення, згинання, дієсловами зі значенням міфологічного низу, провалля, пропасти (западатися тощо) зрідка – мороку, смерті, просторова семантика і значення *слід пропав*. При їх перекладі англійською мовою в основному простежується опущення, компенсація або синонімічна заміна компонентів, наприклад: порушення, деструкція мови (у разі осуждення зайвих, непотрібних порожніх балачок, пересудів, пліток тощо) передається метафорою в українському художньому тексті *покорчило язика*, а в перекладному рішенні використовується видозмінений образ рослинної метасфори

– *в'янути язики зів'яли*, яка може вважатися контекстуальним синонімом для передачі образного вислову *кордюк (типун на язык кому)* або фізичного оніміння:

Але коли б усім тим, що плещуть про фабрику, покорчило язики, то це було б дуже добре. [1, 16]. But if all those people who were lying about the factory had their tongues withered away that would be just fine. [3, 17].

У досліджуваному художньому тексті, а саме повісті М. Коцюбинського «Fata Morgana», мовленнєві акти представлені у вигляді директивів й перформативів, що мають значний емоційно – експресивний потенціал та виконують кілька функцій: власне магічну (відворотні формули й клятви), етикетну (контактно – регулюючу) та емоційно – виражальну.

Література:

1. Коцюбинський М. повість «Fata Morgana». [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=1066>.
2. Кузь Г. Т. Вигуківі фразеологізми української мови: етнолінгвістичний та функціональний аспекти: Дис. канд. філол. наук: 10.02.01 Чернівецький національний ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці, 2000. 187 арк. – Бібліогр.: арк. с. 161–184.
3. Mykhailo Kotsyubynsky «Fata Morgana». 1980. 117 p.
4. OESD – Oxford English and Spanish Dictionary. [Електронний ресурс]. URL: https://www.lexico.com/?search_filter=en_dictionary

ВІДОБРАЖЕННЯ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ БОЙКІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ УЯВЛЕНЬ ПРО ТРАДИЦІЙНЕ СІЛЬСЬКЕ БУДІВНИЦТВО

Оксана ЧАГАН

*Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра
Сагайдачного*

На сучасному етапі розвитку мовознавства дуже важливим є дослідження та обґрунтування понять «мовна картина світу» загалом та «українська мовна картина світу» зокрема, що безпосередньо пов'язана з інтерпретаційними моделями інтегративного потенціалу української мови. Це пояснюється тим, що у кожного народу є своя власна культура, традиції, звичаї, ментальність, національна ідея, які